

Roskilde Havne Avis februar 2022

Årgang 4. No. 12

Udgivet af Roskilde Havneforum

Roskilde Havn

Porten til oplevelser på fjorden

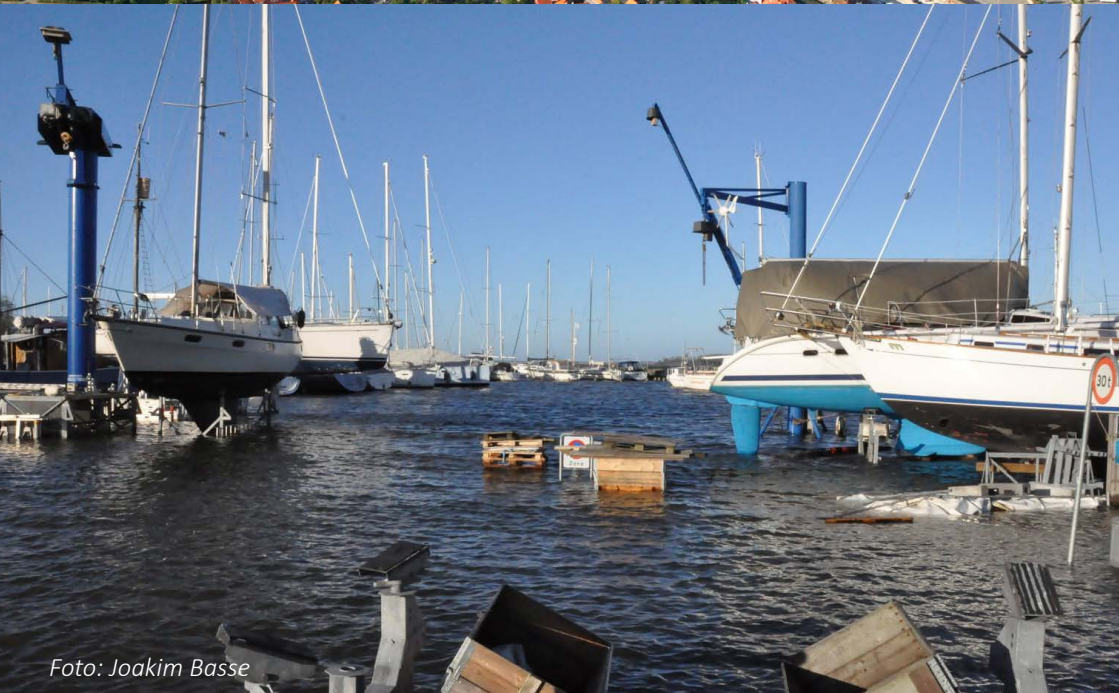

Foto: Joakim Basse

V i er vilde med vand

www.roskildehavneforum.dk

Indholdsfortegnelse

Bestyrelsen	Side 3
Formanden har ordet	Side 4
Fotos efter stormen "Malik"	Side 7
Roskilde Oplevelseshavn går et spændende år i møde.....	Side 8
Roskilde Oplevelseshavn - Fjordhaver	Side 11
Roskilde Roklub	Side 13
Foredrag: Gordons guide til federe fisketure	Side 14
Foredrag: Bryd med rutinerne og fang flere havørreder	Side 15
Vikingskibsmuseets aktiviteter i vinterferien	Side 16
Sejlertalentet Nikolaj Borch	Side 20
Roskilde Marineforening: En historie om "Poulsen-Bitter"	Side 26
Roskilde Marineforening: Kransenedlægning for de kongelige	Side 30
Chanett & Jeppe Herrestrups møde med dansen	Side 31
Salsa Latina drømmer om sommervarme og rytmiske bevægelser	Side 34
Roskilde havn gennem 1040 år af Stig Ekblom	Side 36
Roskilde Jazz Days	Side 43
Roskilde TV	Side 43
Nationalpark får grønt lys til at kaste 100.000 sten i fjorden	Side 44

Send dit
bidrag
til

havneavisen@roskildehavneforum.dk

Nyheder/historier sendes til havneavisen@roskildehavneforum.dk
 Redaktører Iben Blum & Pia Kloster
 Layout/opsætning/korrektur Pia Kloster

Bestyrelsen

Iben Blum (formand)	Roskilde Havneforum / Salsa Latina
Søren Nielsen (næstformand)	Vikingskibsmuseet
Michael S. Olesen (kasserer)	Roskilde Havneseelskab
Knud Kristiansen	Roskilde Spillemands Laug
Pia Kloster (webmaster/havneavis)	Roskilde Jazz Days
Ulla Werk	Roskilde Roklub
Wilhelm Rohland-Larsen	Marineforeningen
Annette Rossing (ekstra kontakt)	Roskilde Sejlklub

Roskilde Havneforum er en nonprofit paraplyorganisation for foreninger, museer og firmaer, der er hjemmehørende på havnen og/eller med en tilknytning til denne.

Roskilde Havneforum støtter

Vi kan ikke tale alles sag men arbejder grundlæggende for at skabe en havn, der er en aktiv del af byen.

Det at støtte op om arrangementer på havnen kræver arbejdskraft. Bestyrelsens alder taler vi ikke om, men helt unge er vi ikke. Så har du mod på det eller energi til overs, så tilbyd din hjælp.

**Vores havn har brug for dig.
Vi løfter bedst i et bredt samarbejde**

Vi er vilde med vand

www.roskildehavneforum.dk

Formanden har ordet

Formanden Iben Blum har ordet....

Kære alle sammen

Vintermørket, Coronaen og Malik har toppet, og vi går mod lysere tider.

Havnen er altid et spændende sted. Stormen Malik gjorde det lige lidt for spændende med et varsel på 1,80 m over middel. De mange bådejere, der har båden liggende i vandet hen over vinteren, var noget nervøse for alt det vand under kølen. Men vandstanden kom dog aldrig over 1.50 m.

Mange højvandsturister kom forbi havnen for at se, om det nu også passede, at vandet stod så højt.

Vi glæder sig hvert år til at gå imod lysere tider, det betyder dejlige udendørsaktiviteter.

Der arbejdes på "Havnens Dag" søndag 22. maj 2022.

Her håber vi, at alle aktører og foreninger vil byde ind, så vi kan vise det bedste fra vores havn frem. Vores havn er et dejligt sted og det sted, hvor byens borgere kommer og får de allerbedste oplevelser og fornøjelser.

Der sker noget nyt på café-fronten

Café Fjordliv åbner i marts. Det bliver vildt spændende, særligt når jeg tænker på, at det er mange år siden jeg første gang hørte om en havneknejspe. Det var der ikke mange der troede på dengang. Men nu er den her.

Formanden har ordet

Har du en idé eller et arrangement i støbeskeen?

Vi vil rigtig gerne bakke op om det, hvis du vil lave en aktivitet på havneområdet samt gøre reklame for det du sætter i søen. Det kræver blot, at du informerer os om det. Så skriv det til os. Uden information kan vi ikke hjælpe.

Man kan som medlem af Roskilde Havneforum låne det materiel vi har:

- Teltet koster et vedligeholdelsebeløb
- Andet kan du låne gratis

Det kræver:

- At du er medlem
- At du afleverer det lånte i samme stand
- At du erstatter, hvis det bortkommer
- At vi ikke selv bruger det

Havneavisen

Tak til jer, der har sendt materiale. Havneavisen får stor ros. Det er bare så godt - uden jeres input - ingen avis.

Bygningen er opført af Liljeborg Ejendomme og kommer til at indeholde café, omklædning til vinterbaderne, offentlige toiletter samt kontor.

Vandrehjemmet

har fået nye forpagtere: Joy Mogensen og Jens Müller. Havneforum ønsker dem velkommen.

Roskilde Havneforum har modtaget støtte fra kulturpuljen til Caribisk aften 11. juni og Musik på Kajkanten 4 søndage i august.

"Som formand for Roskilde Havneforum har jeg mærket den voksende vilje og åbenhed, der har udviklet sig mellem de fleste af aktørerne på havnen. Det glæder mig meget - vi vil gerne hinanden!"

Formanden har ordet

Så gør jer selv og os den tjeneste

- at formidle til jeres bagland og få dem til at komme med input
- at finde en, der kan være tovholder for materiale til Havneavisen
- at sende en god historie/vittighed
- at tage billeder, gerne dagligdags billeder
- at sende reklame for jeres arrangementer

- at sende nyttige oplysninger

- at vise hvad jeres forening, klub, spisested også kan

- M.m.

Send det løbende til os. Vi samler sammen.

**AVISEN UDKOMMER NÆSTE GANG
CA. 15. MAJ.**

Det vil sige deadline 1. maj!

Send nu materiale i god tid. Tak.

Stormen "Malik"

Stormen "Malik" viste tænder sidste dage i januar

Tak til Joakim Basse for de fine fotos af en oversvømmet havn

Roskilde Oplevelseshavn går et spændende år i møde

Af Maria Kristina Holst Palner, Naturformidler/projektleder

Roskilde Oplevelseshavn går et spændende år i møde, hvor vi skal have fokus på fugle, miljø, fjordliv og sejlture med Kutlingen.

Støttemidler

Roskilde Oplevelseshavn er en forening, som driver naturformidling og aktiviteter for alle. Vores formål er at tilbyde let tilgængelige fjordaktiviteter og oplevelser, og ved hjælp af fondsmidler begrænse brugerbetaling mm. Foreningens virke er derfor utroligt afhængig af støttemidler. I år har Aage V. Jensens Naturfond valgt at støtte vores pop-up events, sejlture med børnehaver og havnens gæster, samt en opgradering af hjemmeside og udstilling.

Start- og udviklingspuljen i Roskilde Kommune har valgt at støtte foreningens frivillige, som fortsat er i en etableringsfase. Pengene går til at udvikle fugleture samt opbygning af fællesskabet. Derudover har vi fået midler til at kunne lave affaldsindsamling i og omkring Roskilde Fjord

Roskilde Oplevelseshavn er 1 ud af 4 partnere i dette projekt, og vores del af midlerne vil bl.a. gå til organisering af frivillige og nye tovholdere til

Vigen Strandpark. Derudover vil det gå til at få flere unge og sårbare med ud til affaldsindsamlingen. Til slut skal midlerne også dække forplejning og udstyr på dagen, mm. Fondsmidlerne går ubeskåret til disse aktiviteter.

Affaldsfri fjord 2022

Nationalpark Skjoldungernes Land har igen i år sammen med Roskilde Oplevelseshavn, Roskilde og Lejre Kommune modtaget midler til to affaldsindsamlinger omkring fjorden.

Roskilde Oplevelseshavn kommer til at varetage to områder i år, Roskilde Havn og Vigen Strandpark. Affaldsindsamlingerne bliver afholdt både 3. april fra kl 10-12 og 17. september fra kl 10-12.

Der kommer til at ske spændende ting på den front i år, da vi har indgået et samarbejde med Aarhus Universitet, Risø. Det samarbejde går i al sin enkelthed ud på, at vi under affaldsindsamlingerne afmærker nogle særlige forudbestemte strækninger á 100 m.

Det affald, der indsamles her, bliver markeret særskilt og opbevaret. Det

resterende affald bliver også afmærket og opbevaret særskilt. Efter affaldsindsamlingen vil Louise Feld fra Aarhus Universitet, Institut for Ecoscience, afholde en workshop, hvor al affaldet bliver sorteret i 200 fraktioner. Resultatet af dette indgår i det europæiske overvågningsprogram af strandaffald, og sætter dermed også Roskilde Fjord på kortet over steder, der endnu engang bidrager til forskningen. Det vil samtidigt være med til at give os et billede af hvilken type affald, der er mest af i fjorden.

Vi håber på, at folk har lyst til at deltage, ikke mindst ved Vigen Strandpark, som er en ny lokalitet for organiseret affaldsindsamling. Her vil der være krav om tilmelding online, så vi ca. ved hvor megen forplejning der skal skaffes.

Følg med på affaldsfrifjord.dk, roskildeooplevelseshavn.dk eller vores [facebook side](#).

Støtte fra Aage V. Jensen på 200.000 kr. til aktiviteter og udstilling

Børnehavebørn skal ud at sejle

I år bliver det muligt for Roskilde Oplevelseshavn at invitere børnehavebørn med ud på Kutlingen. Det er et arbejde, vi allerede nu er i gang med at planlægge sammen med Boserupgård Naturcenter samt en naturuddannet pædagog fra Lejre Kommune, Solsikken i Gevinge.

Kutlingen

Samtidig kommer vi til at tilbyde sejlture på fjorden for havnens gæster. Der er endnu ikke nogen fastlagte datoer, og turens indhold er under udarbejdelse. Bådelauget går i gang med at udpege skippere, som har den grundlæggende erfaring, der skal til for at sejle på Roskilde Fjord.

Har man tid, lyst, overskud og sejlerfaring, og tænker man, at det ville være fantastisk at bruge nogle timer på vandet med børn, unge, voksne og gamle, så leder vi stadig efter frivillige, der har lyst til at være med i fællesskabet om Roskilde Oplevelseshavn og Kutlingen.

Roskilde Oplevelseshavn går et spændende år i møde

Fugleture

Da vi i Roskilde Oplevelseshavn har stort fokus på livet under og over overfladen, samt hele økosystemet omkring fjorden, har vi i år også sat lidt ekstra fokus på fuglene. Det betyder, at vi her i vinter har nogle fugleture på programmet med vores frivillige fugleentusiaster, og næste tur finder sted 13/2 kl 13:00. Derudover er det muligt med hjælp fra Aage V. Jensen at udvikle lidt på vores udstilling om fugle i Tangloppen.

Jeg, Maria Kristina Holst Palner, forkvinde og projektleder i Roskilde Oplevelseshavn, vil gerne benytte lejligheden til at sige tusind tak til alle, der støtter op om en samlet, oplevelsesrig havn, hvor man har lyst til at opholde sig og nyde samværet og vores fælles fantastiske fjord.

Tak for opbakningen til ROH, og ikke mindst tak til Roskilde Kommunes Start- og Udviklingspulje for igen at støtte op om de frivillige, samt Aage V. Jensens Naturfond for at støtte op om de gode fjordoplevelser og gøre vores aktiviteter tilgængelig for alle.

Bliv medlem af Roskilde Oplevelseshavn, besøg vores hjemmeside Roskildeoplevelseshavn.dk.

Din støtte bidrager til events, aktiviteter og mere liv på havnen.

Af Hans-Erik Germuth

Fjordhaver

Roskilde Oplevelseshavn har i 2021 nedsat en arbejdsgruppe, som skal arbejde på at etablere maritime nyttehaver i Roskilde Fjord.

Maritime nyttehaver er vundet ind mange forskellige steder i Danmark og er grobund for en større forståelse og relation til fjorden samt et socialt fælleskab på tværs af baggrund og alder.

En maritim nyttehave er et hobbyanlæg, hvor vi i første omgang har fokus på blåmuslinger, senere kan haven måske udvides med tang og limfjordsøsters, som er naturligt forekommende i Roskilde Fjord.

Gruppen har i efteråret været rundt i fjorden med formidlingsbåden Kutlingen for at indsamle nogle af de naturligt voksende muslinger. Vi har fået monteret nogle muslingesokker på ydermolen af havnen samt rundt om Roskilde Oplevelseshavns platform, fordi vi ønsker at undersøge, hvordan muslingerne vokser i den inderste del af Roskilde Fjord.

Fjordhavegruppen skal i foråret 2022 i gang med at udarbejde ansøgninger til forskellige fonde med henblik på at starte en bæredygtig muslingeproduktion. Det er en nødvendighed at få undersøgt, om muslingerne er velegnet som menneskeføde inden vi begynder at høste af dem.

I forbindelse med havneudvidelsen blev bunden af havnen undersøgt for forskellige stoffer og tungmetaller, og det viser sig, at bunden har spor af for tiden. Tungmetallerne stammer bl.a. fra datidens mange garverier samt før anvendt bundmaling til både.

I dag er spildevandet rent og bådene bruger en anden type bundmaling, men det vides stadig ikke, om de frie vandmasser indeholder nogle af de samme tungmetaller som bunden, som dermed også kan ophobes i muslingerne. Den her type forurening er bundet til bundens materiale, og derfor er det ikke nødvendigvis sådan, at vandmasserne også er forurenede.

Roskilde Oplevelseshavn - Fjordhaver

Ved at undersøge muslingernes indhold kan det være med til at give os et indblik i hvordan helheden ser ud fremfor en vandprøve, der kun giver os et øjebliksbillede.

Når muslingerne filtrerer vandet (1000 muslinger filtrer 48 tons vand i døgnet = fjordens største rensningsanlæg), optager og fjerner de næringsstoffer fra vandet og samtidigt også evt. tungmetaller. Vi skal have undersøgt, om muslingerne indeholder tungmetaller over den anbefalede grænseværdi.

I samme forløb skal styregruppen finde og undersøge egnede pladser for platforme og linjer, så de ikke generer fjordens andre brugere – dette gælder både mennesker og dyr.

Når vi har fundet egnede placeringer, skal vi søge tilladelse til at etablere dem.

Vi håber at få de første muslingehaver etableret i 2022, så vi i slutningen af året forhåbentligt kan inddrage flere

af Roskildes borgere til et fælleskab med et bæredygtigt og socialt formål.

Er du allerede nu nysgerrig på vores arbejde kan du kontakte Hans Germuth 31 55 24 68 eller læse mere på vores hjemmeside www.fjordhaven.dk.

Roskilde Roklub

Af Ulla Werk, Roskilde Roklub

Som medlem af Roskilde Roklub får du et aktivt og socialt liv med god motion, dejlige oplevelser og rare rovenner. Klubben tilbyder medlemskab på tværs af aldre og ambitioner.

Om vinteren træner vi indendørs i et dejligt motionsrum, om sommeren ror vi skønne ture på fjorden.

Du kan allerede nu i februar 2022 starte indendørs træning og blive klar til at komme ud og ro på fjorden, når vi starter rosæsonen på vandet i slutningen af marts måned.

Vi har instruktionsweekend for nye roere 23-24 april eller 21-22 maj 2022.

Bliv skrevet op allerede nu og vær sikker på at få plads.

Roklubben holder åbent hus 22. maj sammen med de andre klubber på havnen.

Kig ind og se vores dejlige klubhus og faciliteter.

Tjek roklubbens hjemmeside www.roskilderoklub.dk og se, hvordan du bliver medlem.

Mød op på klubbens kontor, der har åbent på mandage 17:30–18:30 på Havnevej 47 B, Roskilde.

Eller ring i åbningstiden på 36 35 22 28 eller send mail med spørgsmål til kontor@roskilderoklub.dk.

ROLK - Foredrag med Gordon

Spændende foredrag : Gordons guide til federe fisketure

Tirsdag 15. marts 2022 kl. 18-21.30
Sted: Roskilde Sejlklub, Strandgade 12

Det er efterhånden en fast tradition, at Gordon P. Henriksen holder foredrag hver vinter i sin egen klub, ROLK, og vi glæder os til at byde ham velkommen igen.

Denne aften vil Gordon dele ud af gode råd om sine mange erfaringer fra utallige fisketure i Danmark og udlandet. Men der bliver ikke fokus på gode råd om hvordan du fanger flere fisk på dine fisketure. Næh, denne aften skal det handle om alle de andre ting, der er med til at gøre en fisketur mindeværdig og til noget man bare glæder sig til at komme afsted på igen og igen.

Gordon vil fortælle om strategier for valg af fiskekammerater såvel som fiskeplads, om selskabets, omgivelsernes og landskabets betydning for hele stemningen på en fisketur. Om årets gang og sæsoner, om at stå tidligt op, og hvorfor en kaffe eller en frokost tilberedt på bålet sagtens kan være højdepunktet på en fisketur, hvor de helt store fangster udebliver.

Gordon vil opfordre dig til "at gøre noget dumt" og til at løfte madpakken på fisketurene til nye højder. Og jo, måske

kommer der et par enkelte fiskefifs om hvordan du fanger lidt mere. Det er jo alligevel en essentiel del af at tage på fisketur. Også for Gordon.

Du vil uden tvivl gå derfra med en masse ny praktisk viden du kan bruge til at planlægge dine kommende ture, og ikke mindst med en masse inspiration til hvordan dine egne fisketure bliver endnu bedre.

Pris voksne: 125 kr.
Juniorer: 80 kr.

Tilmelding til foredraget [her](#).

Prisen inkluderer en spændende ret fra den vietnamesiske /street food restaurant AnNo i Roskilde.

Vi starter derfor med fællesspisning. Drikkevarer kan købes i sejlklubben.

ROLK - Foredrag med Lars Henriksen og Rune Westphal

Spændende foredrag: Bryd med rutinerne og fang flere havørreder

Tirsdag den 8. marts kl. 18.00
Sted: Restaurant Store Børs, Havnevej

Med en evig nysgerrighed og lyst til at udfordre den viden har de i deres kollektive fiskefællesskab opsamlet data gennem et år. Med 240 kystture og med mere end 600 havørreder har de deltaget i projekt Seatrout Science.

Lars og Rune vil denne aften fortælle om, hvordan projektet åbnede deres øjne for hvordan uhensigtsmæssige rutiner begrænser, og hvordan man ændrer dem.

Men også hvordan kysten med "nye briller" ændrede karakter og åbnede op for flere topkystpladser. At havørrefiskeri er et "mindgame" ved de fleste, der har jagtet sølv på kysten.

En tur igennem Seatrout Sciences maskinrum giver et indblik i hvordan vores rutiner bliver vores egne begrænsninger, og at de i sidste ende med en vis sandsynlighed er den største årsag til de fleste nulture.

"For at ændre retning er du nødt til at være bevidst om, hvor du er på vej hen!" siger et gammelt ordsprog. Dette gælder også for os fiskere. Vi kan affinde os med udeblevne fangster,

men hvis vi ikke reflekterer over, om vi kan gøre noget anderledes, så bliver resultatet det samme.

Kom og få fyldt "værktøjskassen" med redskaber, der med blot små justeringer vil give langt flere havørreder.

Pris ROLK medlemmer: 200,- kr.
Ikke ROLK medlemmer: 275 kr.
Junior 100,- kr. + gebyr

Prisen inkluderer en lækker anretning serveret af Restaurant Store Børs samt kaffe.

Drikkevarer kan købes særskilt.

Du kan tilmelde dig [her](#).

Af Rikke Johansen, kommunikations- og marketingansvarlig

Vinterferie - vikingskibet er ladet med

masser af spændende oplevelser og aktiviteter for hele familien på Vikingskibsmuseet i vinterferien 12. - 27. februar 2022.

Vil du være fortidsdetektiv?

Når man skal finde ud af noget om fortiden, må man ofte kigge på de ting, fortidens mennesker har efterladt sig - for man kan jo ikke spørge nogle, der levede for 1000 år siden.

På Vikingskibsmuseet kan du se fem rigtige vikingskibe, som blev brugt til krig, fiskeri og handel af vikingerne, og ligesom de forskere, der undersøger ting fra gamle dage, kan du finde ud af en masse om vikingerne skibe og sejlads ved at kigge grundigt på de gamle skibe. Så får man nemlig øje på små, skjulte spor, der gemmer på store hemmeligheder.

Køb opdagelseshæftet i Museumsbutikken og start rejsen rundt på Vikingskibsmuseet.

Når du har fundet de 10 poster og løst alle opgaverne, får du en præmie for veludført togt!

Opdagelsessættet koster 25,00 kr.

Tag med på togt – rundvisning for hele familien

I vikingetiden opstod de første byer i Danmark. Her blev handlet eksotiske varer fra fjerne egne.

Tag med på familierundvisningen, hvor I kommer med på togt med stormanden 'Ottar' på hans rejse fra det nordlige Norge til handelsbyen Hedeby i det sydlige Danmark. Hvad mon han har med i sit store handelsskib?

Alle deltagere i rundvisningen indruges i fortællingen og bliver en del af historien om vikingerne togter til fremmede kyster, som fortælles af museets engagerede guider.

Farverige vikinger

Mange tror, at vikingetiden var mørk og uden farver. Men det er langt fra sandt! Undersøgelser af de bittesmå spor af farve og maling på fortidens skibe, skjolde og gravgaver har nu vist, at vikingerne ikke var bange for at bruge kraftige farver.

Find jeres kreative side frem i farveværkstedet, hvor vi arbejder med vikingetidens farver. Her blandes de farvestrålende pigmenter til maling, og I kan farvelægge smukke vikingemotiver med de hjemmelavede maling.

Digitale fordybelser

På Vikingskibsmuseet kan I også lytte jer til flere spændende historier om vikingerne skibe og sejlads i museets audioguide, der er tilrettelagt, så hele familien kan være med. Lydfortællingerne kan høres i 3 forskellige 'spor', der passer til alder og den tid man har til museumsbesøget.

I kan høre fortællingerne via museums-app'en 'Useem' på jeres egne smartphones. App'en er gratis at downloade.

I kan også prøve kræfter med det digitale spil MuseumsMysteriet, hvor I skal hjælpe med at stoppe en fæl museumstyv ved at løse gåder og finde ud af, hvad tyven pønser på at stjæle fra museet.

Udstillinger for alle

I den interaktive udstilling 'Stig ombord' kan I gå ombord på et vikingskib og få oplevelsen af at være på en foranderlig sørejse over åbent hav. Skibene er fuldt udrustede til krigstogt og handelstogt. Kig i skibskister og se, hvad vikingerne havde med på deres lange rejser.

I museets underetage vises i øjeblikket to særudstillinger. 'I vikingerne kølvand' fortæller historien om, hvordan de fem Skuldelevskibe har formet Vikingskibsmuseet:

Vikingskibsmuseets vinterferieaktiviteter

Hvordan det enestående fund har haft afgørende betydning for marinarkæologien i Danmark, og været drivkraften bag vidtrækkende arkæologiske eksperimenter med rekonstruktion og sejlads.

Udstillingen 'I Røg og Brand – Slaget i Femern Bælt, 1644' fortæller den dramatiske historie om det skæbnesvangre søslag i 1644, hvor den danske flåde led et svigende nederlag og 3 skibe blev sendt til havets bund. Vikingskibsmuseets marinarkæologer har undersøgt resterne af de sunkne skibe, så vi i dag har et langt bedre billede af, hvad der skete med skibe og besætning.

Fakta

Vinterferie på Vikingskibsmuseet 12. - 27. februar 2022

Åbningstider

Museet har åbent alle dage kl. 10.00 - 16.00

Fortidsdetektiv

12. - 27. februar 2022 i museets åbningstid.

Opdagelsessættet koster 25,00 kr. og udløser en flot præmie, når opgaverne er løst.

Farveværksted

12. - 27. februar 2022 kl. 14.00 – 15.30

Vikingskibsmuseets vinterferieaktiviteter

Find jeres kreative side frem i farveværkstedet, hvor vi arbejder med vikingetidens farver.

Farveværkstedet har åbent fra kl. 14.00 til 15.30.

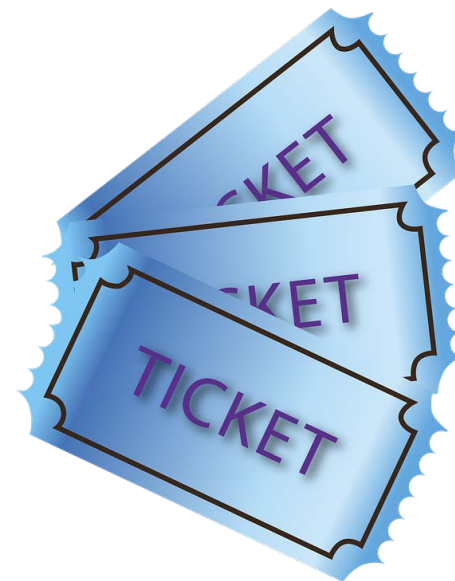
Aktiviteterne er tilrettelagt for familier med børn i alderen 6-14 år og foregår indendørs i Vikingskibshallen.

Nogle aktiviteter er betalingsaktiviteter.

Rundvisninger på dansk og engelsk

Familierundvisning på dansk kl. 11.00

Rundvisning på engelsk kl. 13.00

Entré

Familiebillet for 2 voksne og alle børn under 18 år: 230 DKK

Voksne: 125 DKK

Sæsonkort: 180 DKK

Børn 0-17 år: Har gratis entré til Vikingskibsmuseet

Vikingskibsmuseet i Roskilde
Vindeboder 12
4000 Roskilde
Tlf.: 46 300 200

Sejlertalentet Nikolaj Borch

Af Sven Scharling

Talentudvikling

En af Roskildes unge sejlere, Nikolaj Borch, har i år modtaget 20.000 kr. fra Roskilde Kommunes talentudviklingspulje, og de er bl.a. brugt på at deltage i de netop afsluttede verdensmesterskaber i Laser jolle i Barcelona.

Nikolaj er også en kendt skikkelse blandt Roskildes unge sejlere, som han har været træner for.

Engagementet og interessen er ikke kommet ud af den blå luft.

Nikolaj har i 2021 gjort sig bemærket ved at være med til at vinde DM i klubhold, hvor syv unge sejlere fra Roskilde Sejlklub i løbet af fire stævner hev DM pokalen hjem til Roskilde Sejlklub.

Storebror Jeppe er nr. 14 på verdensranglisten i matchrace og farmand, Niels Henrik har 3 verdensmesterskabstitler i H båd. Mor Birgitte sidder i sejlklubbens bestyrelse med ansvar for juniorområdet, og man kan forestille

Sejlertalentet Nikolaj Borch

sig, at hun også har en finger med i spillet m.h.t. at administrere familiens sejlerindsats.

Nikolajs farfar og farmor var også sejlere. Det var m.a.o. ikke overraskende, at lille Nikolaj som 6 årig blev sat ud i en optimistjolle med far i gummibåd ved siden af. Det var solskin og 3 m i sekundet, erindrer Nikolaj. Han var allerede rimeligt søstærk og havde siddet ved roret i H båden, så det var ingen sag.

Det næste var en 29'er, som er en lillebror til 49'eren, den kendte OL-båd med trapetz. Og for et par år siden skiftede Nikolaj til laserjollen. "Man skal være mere perfektionistisk for at komme i eliten i en laser end i en 29'er, og detaljeringsgraden er langt større. Derfor kræver det mange flere timer på vandet at blive verdensklasse i en laser," siger Nikolaj. Og sammenlignet med fx svømmesport, der i højere grad er et spørgsmål om fysik og teknik, er der mange andre parametre med inde i jollesejladsen, vurderer Nikolaj

Man skal konstant justere i skøde og ror for bølger og vind. Det gælder om at få jollen til at accelerere, og efter en del timer begynder man at få en fornemmelse for, hvad der giver fart."

Barcelona

Nu som en 20 årig og en allerede temmelig garvet sejler er Nikolaj så nået frem til deltagelse i verdensmesterskabet i laserjolle. Det startede med, at han sammen med en af de andre på det danske fem-mands hold kørte en trailer med en gummibåd og de fem laserjoller, dvs den ene jolle på taget ned til Barcelona på 30 timer.

Der var 130 deltagere, en hel del af dem meget garvede lasersejlere, og de seks dages VM debut er Nikolaj ikke helt tilfreds med, og han endte et eller andet sted i nederste ende.

Men det var også forhold, der ikke lignede noget, han havde prøvet før. 4-5 m høje dønninger, blæsevejr og strøm den modsatte vej af vinden.

Sejlertalentet Nikolaj Borch

Når man var nede i en bølgedal kunne man ikke se en eneste af konkurrenterne, forklarer Nikolaj, ([se video](#)) der snarere end at have tabt modet har fået skærpet appetitten på at begå sig i det hårde selskab blandt verdens bedste.

Det er nok det, der kendetegner en rigtig konkurrencesejler (det ved vi onsdagskapsejlere). Så fremover skal Nikolaj have trænet i hård vind, høje bølger og stærk strøm.

Fysikken

Det har også noget at gøre med, hvor stor og tung man er, når det blæser, beretter Nikolaj. "Den ideelle vægt er 84 kg, og jeg vejer 81 kg. Jeg er 188 cm, og højde er en fordel. Så på en del måder er min kropsbygning ok.

Men konditionen er lige nu ikke helt optimal, for jeg har skullet tage utroligt meget vægt på det sidste halvandet år. For to år siden vejede jeg 70 kg. Så jeg har ikke skullet forbrænde unødvendige kalorier. Jeg er sikkert dyr at have på kost, det vil mine forældre nok sige. Men nu er jeg virkelig opsat på at træne.

I oktober i år brugte jeg 46½ time på vandet. Så der har jeg nok givet den pænt med gas.

Man får også lidt erfaring og viden om, hvor ens fysiske grænser ligger, hvor meget jeg skal spise, hvor meget salt og at undgå at blive syg og fx at vide, om jeg har trænet for meget.

Jeg skal til Portugal på træningslejr sammen med de fire andre på holdet. Udover en masse sejlads har vi bl.a. cykling på programmet, fordi vi skal bruge rigtig meget lårstyrke. Vi skal være der i 14 dage og hjem i 14 dage; i alt tre ture derned i løbet af vinteren. Derefter kommer konkurrencesæsonen igen og deltagelse i stævner."

Sejlertalentet Nikolaj Borch

Femmandsholdet hviler ikke på laurbærrene. "Jeg skal testes på torsdag fysisk med bl.a. en hængetest, en test i en romaskine og test i smidighed og styrke med nogle squats (knæbøjninger) med 100 kg vægt på ryggen," fortæller Nikolaj. "Når jeg træner er det som regel i Aarhus. Når jeg er hjemme i Roskilde træner jeg i Hellerup. Men jollen ligger som regel i Aarhus. Det er der, jeg træner mest. De fire andre på holdet er flyttet til Århus. De læser forskellige ting sideløbende med træningen."

Udtagelsen

Men hvordan havner man på dette femmandshold? spørger interviewer-en, for det fremgår tydeligt, at Dansk Sejlunion satser stort på disse fem friske fyre. Team Danmark fordeler midlerne, og de skæver til medaljehancerne til næste OL. Dansk sejlsport er jo den sport i Danmark, der har taget flest OL medaljer. "Vi fem blev udtaget, fordi vi har vist en masse vilje og demonstreret talent for det. Vi har været i miljøet, og nogle trænere har set os træne og set, at vi har en vilje til det. Efter et halvt år i laser blev

jeg i 2019 udtaget til at repræsentere Danmark i ungdoms VM i Polen. Det gik heller ikke så godt, og at tage til VM efter et halvt år i en båd går nok ikke."

"At komme med til OL i Paris i 2024 er naturligvis en drøm, men min motivation er nu også bare, at jeg synes, det er sjovt," siger Nikolaj. "Vi fem er jo opmærksomme på, at vi både er venner og konkurrenter.

Lige nu bor vi sammen, træner sammen og spiser sammen om aftenen. Der er et virkelig godt kammeratskab, og vi kan godt lide hinanden og hygger os sammen. Dansk Sejlunion kalder det den danske model, at vi hjælper hinanden, men at der til sidst, dvs i 2023, kun bliver udtaget én til at deltage i OL 2024.

Det er først nu i år, jeg er begyndt at træne så meget. Vi har lige fået ny træner, der kører det her professionelle show med os. Han er oprindeligt fra New Zealand, er meget nede på jorden, har trænet til flere VM medaljer og kender alle de største stjerner."

Sejlertalentet Nikolaj Borch

På baggrund af Nikolajs indsats og engagement er det ikke så underligt, at Roskildes Talentudviklingspulje har støttet ham. Om baggrunden herfor siger Nikolaj: "Jeg modtog støtten, fordi jeg sejler en olympisk bådsklasse og flere gange har vist, at jeg er med i kampen om deltagelse ved OL. Jeg sejler op til syv internationale stævner om året, og det pynter ikke ligefrem i pengepungen. Jeg er yderst taknemmelig for støtten, da det betyder, at jeg kan blive ved med at gøre det, jeg elsker - nemlig at sejle kapsejlads."

Fremtiden

Nikolaj har lige afsluttet i gymnasiet på bioteknologi-linjen på Roskilde Katedralskole. "Men det var ikke målrettet, det var bare spændende," siger han. Nu har han sabbatår og har ikke helt bestemt sig for, hvad han skal uddanne sig til. Måske bliver det fysioterapeut eller kiropraktor. Det er fag han har mødt i forbindelse med sporten, "og det er noget, man kan bruge på sin egen krop".

"De andre fire studerer jo samtidig med træningen, så det er en mulighed, jeg skal bare i løbet af det næste år

vurdere, om jeg vil bruge de måske næste otte år af mit liv på at komme med til OL.

Det koster jo utrolig meget tid og mange penge. Man må sætte meget andet til side," slutter Nikolaj.

Seneste nyt

Den seneste tid har Nikolaj, på trods af vinteren, langt fra lagt sejlertøjet på hylden. Store dele af landsholdssejlrens vinter er nemlig blevet tilbragt i det sydlige Portugal ved Algarvekysten.

Med tre træningslejre, opdelt i fjorten dages intervaller, er Nikolaj blevet en mere erfaren sejler og fået mere blod på tanden efter medaljer. Dette er - på trods af bevidstheden om, at det tager mange år at blive en medaljekandidat - i det yderste stærke Laserfelt. Træningslejrene i Portugal har budt på 3-4 timers sejlads om dagen samt 1-2 timers styrketræning, hvilket Nikolaj selv mener er det, som skal til for en dag at blande sig med de bedste.

Forholdene ud fra Algarvekysten byder hver dag på store bølger, høj sol, 18 grader og mange forskellige vind-

Sejlertalentet Nikolaj Borch

styrker. Det er netop på grund af de yderst luksuriøse vejrforhold, at Nikolaj og træningsgruppen benytter så mange timer i Portugal.

Træningslejrenes formål er at forberede det danske hold på forårets stævner, som er på Mallorca, i Sydfrankrig, Holland og Tyskland.

"Det bliver helt fantastisk at få et (forhåbenligt) mere normalt forår, i modsætning til de seneste to år, hvor mange af stævnerne har været aflyst pga. Corona" siger Nikolaj, som nærmest ikke kan vente med at konkurrere mod sejlere fra hele verden igen.

Ved siden af Laser-sejladsen har Nikolaj planer om at gentage succesen fra sæson 2021, hvor han og Roskilde sejlklub vandt DM for klubhold.

Endvidere står det efterhånden klart, at 2022 skal byde på studiestart som fysioterapeut. Det helt store spørgsmål er dog stadig, om studiet skal foregå i Aarhus eller København, eftersom studiet skal kombineres med en masse træning.

Valget af studiested er afgørende for, om Nikolaj får den rette træningsmængde, eftersom træningsgruppen er i Aarhus, men dette vil betyde, at Nikolaj skal længere væk fra en masse venner og familie, som jo ellers i høj grad er motivationsfaktorer til at fortsætte den olympiske sejlads. Så det er nogle vanskelige beslutninger, der skal tages.

Roskilde Marineforening - En historie om "Poulsen-Bitter"

Af Søren Toxværd Nielsen

Fra arkivet!

Under denne overskrift vil der i dette og følgende numre blive bragt minder og beretninger fra tiden, hvor Roskilde Marineforening opstod og frem til nu. Vi er så heldige, at vi kan følge foreningens udvikling takket være en enestående samling af fotos, avisudklip, breve, protokoller m.m.

Men hvor skal man så starte? – Der er nok at tage af, og da vi ikke behøver at gå frem i kronologisk orden, er der vel ikke noget mere naturligt end at begynde denne serie med H. F. C. Poulsen, der igennem en menneskealder satte sit præg på Roskilde Marineforening.

Vi har i de senere år fået mange nye medlemmer, der kun kender ham som "Poulsen-Bitter". Det ville være en skam, hvis man ikke fik et bedre indblik i det spændende liv, der rørte sig om Poulsen. Poulsen ville være blevet 93 år 6. januar 1984, så lad os ære hans minde med denne lille beretning.

Folk, der er kommet meget på havnen i Roskilde, kan dårligt have undgået at træffe Poulsen – Roskildes forhen-værende havnefoged.

En vaskeægte søulk var han, om ikke født, så dog båret på verdenshavene. Få har oplevet så meget som han, og han var altid parat til at berette om den spændende tid, hvor det var de store sejlskibe, der dominerede havene.

Hans Frederik Christian er han døbt – tre kongenavne. Og han levede i fire kongers tid.

Poulsen beretter: Som dreng blev jeg passet i asylet på Fondens Bro, og det var her jeg første gang traf en rigtig konge. Christian den 9. havde været i Domkirken, og alle vi unger var udkommanderet til at hylde den kongelige familie med dannebrogssflag i hænderne.

Vi blev stillet op på række, og jeg var fløjmand. Da den sidste bil passerede, sprang jeg ud på gaden og stak flaget ind i vognen, mens jeg råbte hurra så højt jeg kunne. I vognen sad kronprins Frederik, den senere kong Frederik den 8.

Efter højtideligheden gik kronprinsen hen i asylets gård for at finde ud af,

Roskilde Marineforening - En historie om "Poulsen-Bitter"

hvem den knægt var. Frk. Christensen, den daværende bestyrerinde, kaldte mig ind og spurgte, om jeg vidste hvem den herre var. Jeg svarede: "Det er kongen". Frk. Christensen sagde: "Jamen Frederik, du kender da godt kongen", og jeg måtte hviske til hende, at det vidste jeg godt, men jeg turde ikke sige andet, når han var så fin i tøjet. Kronprinsen sagde da til mig: "Jeg bliver nok konge en dag, og træd så frem og sig mig hvem du er".

Det kom jo også til at passe. Christian den 10. fik jeg kontakt med, da han sammen med bådbygger Jensen dyrkede isbådesejlsads på Roskilde fjord.

Blev skibsreder i 1922

Poulsen gik på Absalons skole men gik ud før tid. En måned senere var han påmønstret som skibskok, og hans første tur gik til Norge. I 1910 blev han indkaldt til søværnet, og i 1914 tog han eksamen som skibsfører. Tre år senere blev han gift med Thora, en datter af smedemester M. C. Olsen i Algade.

I 1922 blev han skibsreder - med den tremastede Thurø skonnert, der havde en lasteevne på 325 tons.

Poulsens gode gamle skib i Roskilde havn

Syv år senere skiftede han ud med den noget mindre Karen, der havde en lasteevne på 130 tons.

Roskilde Marineforening - En historie om "Poulsen-Bitter"

Karen blev indregistreret i Roskilde og blev som den sidste skonnert oplagt her i 1949. I januar samme år var Poulsen blevet havnefoged i Roskilde, et hverv, som han med hæder udførte til han gik på pension i 1961.

I samme periode fungerede han som skibsmægler for mange af Roskildes store virksomheder, hvad han fortsatte med til 1967.

Poulsen var altid på farten, og jeg tror ikke, der er mange pensionister, der kunne følge ham i hans travle dag. Dog havde han to hobbies, som han satte specielt stor pris på. Det var puslespil og fletning af måtter.

Han blev medlem af Roskilde Marineforening og var til sin død en flittig og dygtig kasserer for foreningen. Det var før girooprævningernes tid, og mange medlemmer fik besøg af Poulsen, når det var tid at betale kontingent.

1. oktober 1969 blev han udnævnt til æresmedlem af Roskilde Marineforening. En sådan udnævnelse plejer først at falde, når man trækker sig til-

bage fra veludført arbejde, men han er en af de tre, der har fået den, mens de stadig deltog aktivt. De to andre er Flemming Post og Kristian.

Ikke altid lige sjovt

Men det var nu ikke altid lige morsomt. Da han sejlede i Nord- og Sydamerika under første verdenskrig, var han tit på søen et halvt år ad gangen. Frisk føde kendte man ikke noget til dengang, og det kunne blive lidt ensformigt med skonrogger, kiks og saltmad i så lang tid. For slet ikke at tale om de farer, der var forbundet med sejladser.

Et net af minefelter gjorde sejladserne vanskelig og risikofyldt, og selv om det skib Poulsen førte kunne skyde en fart af 16 knob med alle sejl sat, lod det sig ikke altid gøre.

I 1915 var han lige ved at løbe ind i et minefelt ved Skagen, men denne gang nåede han væk tids nok til at redde skibet.

Det blev spændende filmscener

Så heldig gik det ikke næste år, hvor Poulsen var påmønstret som styrmand

Roskilde Marineforening - En historie om "Poulsen-Bitter"

på "Marie af Marstal". "Vi gik i ballast fra Ålborg til Gøteborg, hvor vi skulle laste papirmasse. Desuden skulle der et filmselskab med for at optage nogle realistiske scener af livet ombord. Papirmassen skulle til San Sebastien i Nordspanien, et område der stadig i dag er præget af uroligheder.

Nå, men udturen gik op om norske kysten på grund af stor ubådsaktivitet i Kattegat. Vi var dog ikke nået mere end ti sømil vesten af Gøteborg, før vi blev holdt an af den første ubåd, som tog seks af mine finske søfolk med sig. De endte som tyske krigsfanger. Da vi nåede Skagen, friskede vinden op fra sydøst, og vi måtte da gå rundt om og mod Kristiansand, men halvvejs ude blev vi beskudt af en anden ubåd. Vi kunne ikke se den, men den ødelagde en del af rigningen.

Snart dukkede den op af disen og tog resten af besætningen med. Så var der kun filmholdet og mig tilbage. De sidste besætningsmedlemmer endte dog ikke som krigsfanger, da det lykkedes dem at undslippe ubåden i mørket. Vi fandt dem igen efter tre timers søgen, hvor filmholdet agerede besætning.

Det var en drøj tårn at få jollen ombord i den høje sø, men ved fælles hjælp gik det. Det værste var dog, at ubåden havde alle skibets papirer. Imidlertid var vinden nu gået over i nordvest, og det blæste op til storm."

Den gamle havnefoged: F Poulsen

Roskilde Marineforening - Kransenedlægning

Af Kristian Pedersen

Kransenedlægning for de kongelige

På vegne af Danmarks Marineforening lagde Roskilde Marineforening fredag 14. januar en krans på Kong Frederiks den 9.'s grav på 50 års dagen for hans død.

På fotoet ses med flaget Bo Christensen og Kristian Pedersen.

Til højre ses formanden for Roskilde

Marineforening Keld Christensen og distriktsformand Gert Larsen.

Danmarks Marineforening lægger en krans på Kong Frederiks den 9.'s grav hvert femte år på hans fødselsdag.

Roskilde Marineforening lægger en krans på Dronning Ingrid's grav hvert femte år på hendes fødselsdag.

Salsa Latina - Chanett & Jeppe Herrestrup

Af Chanett og Jeppe Herrestrup

Mødet med et fantastisk dansefællesskab

De latinamerikanske salsarytmer flyder i den næsten tropiske varme sommeraften, og danseglatte mennesker fylder dansegulvet på Museumsøen.

Året er 2013, og vi har netop haft vores første møde med den cubanske salsa. Efter introen står vi nu og kigger på de mange glade dansende og nyder stemningen.

Salsa Latina - Chanett & Jeppe Herrestrup

Vi får dog ikke lov at stå længe. En bekendt kommer ilende til os. Hun har spottet os på gulvet under introen.

“- Du skal da danse salsa med mig Jeppe, og vent lige, så henter jeg en herre til dig Chanett.” Vupti så kommer hun tilbage med salsainstruktøren. Det sidste lettere grænseoverskridende for mig, men så er vi da begge i gang.

Både min mand og jeg er fanget af musikken, kulisserne, vejret og de danseglatte mennesker. Vi melder os ind i foreningen Salsa Latina, og det bliver starten på en ny skøn fælles danserejse. En danserejse, som vi sammen startede ca. 5 år tidligere med standard-/latinundervisning på en danseskole.

Denne danserejse er dog anderledes. Det handler ikke kun om dansen. Det er fællesskabet omkring dansen der gør, at det er meget anderledes, uanset hvilken stilart man danser.

I foreningen Salsa Latina er der mange sociale arrangementer, så vi lærer hurtigt en masse nye mennesker at kende via dansen.

I starten er vi, som mange andre, meget fokuseret på at lære salsaen så hurtigt som muligt. Der opstår hurtigt små dansefællesskaber, hvor vi øver salsa hjemme i stuen. Heldigvis er der også nogle af de mere øvede, som gerne vil deltage og lære dansevariationer/-figurer fra sig og også øve sig i at kalde en rueda (dans med flere dansepar i rundkreds. En "kalder/caller" råber figurer, som alle så udfører og skifter således partnere nogenlunde synkront).

Udover små private danseaftener med andre medlemmer fra Salsa Latina, er der alle de skønne foreningsfester, hvor rigtig mange er søde til også at danse med nybegyndere.

Salsa Latina - Chanett & Jeppe Herrestrup

Det udvikler sig hurtigt til, at vi både har en almindelig familie og en såkaldt dansefamilie. Vi spiser sammen, danser sammen, rejser sammen, hjælper hinanden med flytninger, byggeri og andet.

Dansen fører os på dansehøjskole og danseweekends, på danserejse til Cuba, til dans på gader og i barer i Costa Rica, på gentagne danserejser til Spanien med medlemmer fra Salsa Latina og meget mere. Salsaen fører os efterhånden også videre til andre stilarter og mange forskellige undervisere rundt omkring.

De sidste par år har også bachata og son været en del af vores faste program. Ja, og så er der alle de stilarter, som diverse workshops og minihold har givet os mulighed for at prøve af i kortere perioder.

For det meste er der dans på vores program mindst 3 gange om ugen.

Dansen og dansefamilien fra Salsa Latina giver os den glæde, som vi ofte kan have brug for, når vi i perioder har udfordringer i den almindelige familie, som fylder op. Når man danser, bliver man i godt humør, og det er dejligt at have dansen sammen som par.

For mig har dansen også betydet mindre ondt i ryggen, stærkere muskler og meget bedre balance, på trods af balancesygdom og andre skavanker.

Det har også betydet, at jeg i mange år har fået lov til at være en del af et unikt frivillighedsnetværk, som arbejder hårdt for at få det hele til at fungere.

Mange dansehilsner fra Chanett og Jeppe Herrestrup

Salsa Latina drømmer om sommervarme og rytmiske bevægelser

Af Iben Blum & Lars Peter Nielsen, Salsa Latina

Salsa Latina drømmer om sommervarme og rytmiske bevægelser

Bevægelserne af mennesker, der slentrer hen over de mørke træbrædder, blandes med lyden af mange sprog. Dansk i forskellige dialekter, udenlandske tunger i mange udgaver. Germanske, latinske og sågar slaviske ord blandes i den rolige eftermid-

Vi drømmer om og savner sol, sommer og dansende trin på brædderne. Drømmer om, at den rolige stemning af cafe latte-drikkende sjæle, børn, der tuller rundt og hunde i snor, bliver afløst af aktive ildsjæle fra Salsa Latina, som flytter borde og stole, så pladsen

dagsstemning på værkstedspladsen. Værkstedsboderne summer af nysgerrige børn, der bygger sammen med deres forældre. Bygge og forestille sig den tid vikingerne levede i. Et univers, der på den mest naturlige måde er skabt og bygget ind i et havnemiljø som et åbent interaktivt museum.

bliver et stort åbent rum med plads til dansen.

Trailer køres ind. Op med musikanlæg, lyskæder og kabler forbindes, bannere spændes op. Flere folk kommer til med madkurv og vin. Aftenhygge, ofte med sol og blide vinde fra fjorden, smil og knus, kys og kram. En øl, kaffe eller en tallerken god mad på Café Knarr.

Salsa Latina drømmer om sommervarme og rytmiske bevægelser

Musikerne laver lydprøver. Pladsen fyldes med dansende mennesker, latinske rytmer, og instruktørens stemme guider vores bevægelser.

Vi er i februar, så drømmen må leve lidt endnu, og vi glæder os!

Det starter sandsynlig i juni. Salsa Latina fredage og folkedanserne onsdage. Og tango- og line/square-danserne komme garanteret også på.

Kom og dans med os. Nyd godt af det gode samarbejde mellem Salsa Latina, Vikingemuseet og Roskilde Kommune.

Covid er heldigvis ved at slippe sit sidste greb på vores hverdag. Så dansen udføres på Hedegårdens skole og Østervangsskole indtil da, nu spædet op med de savnede fester og workshops.

Roskilde er vores musiske by - som også er så meget andet.

Iben Blum & Lars Peter Nielsen
Salsa Latina

Sæt kryds i kalenderen og hold øje med danseaktiviteterne på havnen.

Følgeton af Stig Ekblom, Roskilde-sejler og historiker

I del 3 blev det fortalt, at Roskildes havn nu kunne glæde sig over at, ren-derne oppe ved Kølholm og nede ved Østskoven blev uddybet i 1833-36, så skibe med 3 meter dybgående kunne komme igennem.

Før var Skovrenden kun knap 1,5 meter dyb, så byens købmænd havde lige siden 1776 plaget kongen om tilladelse til uddybningen. Den fik de så endelig efter kun 57 års sagsbehandling!

1834: Havnens nye æra

Nu kunne dampskibe og mindre sejlskibe komme ned til Roskilde havn, der ligeledes var blevet udbygget og uddybet – den lignede ligefrem en rigtig havn nu.

Endnu inden uddybningen var færdig 12. august 1834 tog havnen hul på den nye udvikling - for her ankom et svensk sejlskib - en slup, der stak hele 7 fod (2,2 meter) til Roskilde havn.

Mange Roskilde-borgere var mødt op for at se det "store skib", der vakte almindelig jubel. Inden uddybningen kunne kun fartøjer med et dybgående under 5 fod anløbe - lige over 1,5 meter.

Men uddybningen fortsatte, og i 1836 var der uddybet til de planlagte 9½ fod - altså 3 meter.

Nu var Roskilde Havn ikke bare en skibsbro mere, den var blevet en "rigtig" havn. Udsnit af Traps kort fra 1859.

Katastrofe for "Bjerget"

En gruppe ved havnen, der bestemt ikke var begejstrede for de nye tider, var bjergfolkene – altså indbyggerne på Skt. Jørgensbjerg. De var blevet berøvet deres vigtigste indtægtskilde, varetransporten fra Frederikssund til Roskilde med deres fladbundede jagter, der kunne komme frem gennem de fladvandede render. Bjergboerne måtte nu leve af deres tidligere bierhverv, fiskeriet – og det var absolut ikke så givende. "Bjerget" sank hen i armod.

Havnen og byen i udvikling

Byen var stadig i kraftig økonomisk udvikling - og muligheden for at få varer langt billigere til og fra byen gav endnu mere optimisme.

Skibe med tømmer til nybyggeri og med masser af gods og forbrugsvarer kom nu til havnen, og det gav efterhånden de hårdt ramte bjergfolk en mulighed for at tjene lidt som havnearbejdere ved losningen af skibene og med fragten af varerne op til byen ad de nu forbedrede veje og broer.

Nye opgaver til bjergboerne – men farligt for børnene

Der var langt mest tale om import til havnen, så skibene måtte ballastes for at kunne sejle op gennem fjorden og videre. Her fik bjergboerne nu også en anden beskæftigelse: De hentede sand oppe fra det lave vand langs kysten ved Frederiksborgvej og fragtede det med pramme ned til havnen, hvor de så ballastede skibene med sandet.

Men dette skabte en masse "hesteruller" på det lave vand langs kysten, og det fortælles, at adskillige badende børn druknede i disse.

Dampskibene kommer

I 1844 ankom de første dampskibe til Roskilde, f.eks. hjuldampere "Harlequin", der skulle gøre reklame for færgefart på fjorden.

Desværre grundstødte den på 1,5 meter vand i skovrenden mellem Østskov og Eskildsø. Kaptajnen havde nemlig ingen erfaring med fjordsejlad - han var vant til sejlad på Øresund, hvor man jo nærmest kan sejle med lukkede øjne.

Men den nye æra for havnen og byen var nu for alvor sat ind, og i begejstring over dette komponerede den berømte komponist Weyse i 1847 værket: "Venlige Isefjords blinkende bølge".

Langtursruter fra Roskilde

I 1845 sendte Roskildes borgerrepræsentation en ansøgning til kongen om at oprette en sejlroute mellem Roskilde og Aarhus. Den kunne blive sat i gang samtidig med opstarten af jernbanen mellem København og Roskilde - men den blev afvist, da der allerede eksisterede en privilegeret rute mellem København og Roskilde.

I 1847 fik kaptajn C.E. Knudsen en rute mellem Roskilde og Holbæk i gang med hjuldamperen H/S "Cygnet", og samme år etablerede staten jernbanen fra København til Roskilde, hvilket gav yderligere optimisme blandt byens erhvervsfolk.

Trods jernbanens fremkomst oprettede man alligevel i 1849 en dampskibsrute med 3 ture om ugen mellem København og Roskilde med hjuldamperen H/S "Augusta", men der kunne ikke rigtig komme masse i transporten.

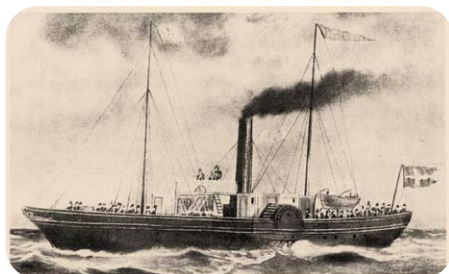
Wildes fjordfærger

Den berømte kommandør Wild startede i 1857 "Selskabet til Dampskibsfartens Fremme på Roskilde Fjord" sammen med dampskibsoperatør C.P.A. Koch.

Nu oprettede selskabet ruten Roskilde-Gershøj-Østskov-Torp-Frederikssund-Frederiksværk-Nykøbing S.-Holbæk – med hjuldamperen H/S "Frederik VII".

Til at begynde med var borgerne ved fjorden bange for det dampsprudlende uhyre, men det blev snart løst op med en ihærdig charme-kampagne, f.eks. med gratis udflugter for landsbyernes børn – og med en stærkt opreklameret færgetur for selveste kong Frederik VII fra Roskilde til Jægerspris.

Når kongen turde, så turde almindelige mennesker vel også, så nu kunne færgen komme i gang med at transportere varer, passagerer og kreaturer.

Hjuldamperen H/S "Frederik VII" var på 67 bruttoregistertons, bygget af stål i London og udstyret med en dampmaskine på 25 HK (foto af tegning i privat eje)

Slut med ro-færgerne fra Gershøj til Bognæs

Dermed mistede den ældgamle færgerute mellem Gershøj og Færge-revet ved Bognæs en stor del af sin betydning – det foregik før med små fladbundede roede og stagede træfærger, der godt kunne bære en fuldtlæsset hestevogn med hest.

Færgerne havde haft stor betydning for både passager- og varetransport, f.eks. af hjemmevævet klæde, der skulle valkes på Kattinge Værk og af landbrugsprodukter til markedet i Roskilde.

Nu gik det altså med dampfærgen, og når den skulle have rigtigt meget gods med fra Gershøj til Roskilde, blev der læsset en pram med varer ved udskibningsbroen, som færgen tog på slæb til Roskilde, hvor den kunne blive losset – en slags fortidig trailertrafik pr. vand.

Rejsende gennem Roskilde havn

Nu kom der rejsende fra København, der skulle videre op gennem fjorden, og disse kunne altså fra 1857 tage toget fra København og derefter

dampfærgen fra Roskilde til Holbæk – væsentligt mere bekvemt end pr. hestevogn over land.

Efter få år - i 1860 - blev det sidste stræk fra Nykøbing S. til Holbæk dog indstillet, da DFDS oprettede en sejl-rute mellem Holbæk og København, så rejsende ikke engang behøvede at tage toget mellem Roskilde og København for at komme igennem. Til gengæld kunne man nu rejse mellem Nykøbing S. og Roskilde 3 gange om ugen.

Færgefarten gjorde det også muligt at sende post ud hver dag til diverse destinationer.

For at gøre Frederik VII's rute til Nykøbing S. mere direkte og dermed hurtigere, etablerede selskabet i 1863 en ekstra rute, nemlig Roskilde-Gershøj-Selsø Møllekrog med S/S "Adjudanten".

Det var det første skrueskib i fjorden, bygget i Göteborg i 1857 med en dampmaskine på 8 HK. Nu kunne man besørge den daglige postomdeling og varetransport i sydfjorden uden at forsinke fjernruten til Nykøbing S.

Skibstonnagen eksploderer

Mens alle disse bestræbelser for at få dampfærgetrafikken i gang stod på var der for længst kommet masser af gang i skibstrafikken til Roskilde. Skuder med tømmer, kul, salt, cement, kunstgødning og andet gods anløb næsten dagligt havnen, og det øgedes bare hele tiden.

Det var omkring 1860 ikke ualmindeligt, at der lå 5-10 skuder i havnen eller opankret udenfor havnen og ventede på losning eller gunstig vind til at komme derfra. Roskilde havn var blevet en aktiv erhvervshavn igen efter over 500 års henliggen.

Roskilde Gasværk kom til i 1863 og krævede masser af kul til gasfremstillingen, og Sankt Hans Hospital brugte kul til opvarmning ligesom andre større institutioner i og omkring byen. Kulforbruget på hospitalet var stort – Sortesti fra Bjerget til Boserup fik sit navn, fordi kulslagger fra hospitalet blev brugt som belægning på stien.

Havnen måtte udvides - først i 1860 og endnu mere i 1870, hvor både havnen og renderne op gennem Fjorden blev uddybet til 3,5 meter.

Men der var stadig ikke tale om den store eksport fra Roskilde.

Roskilde som søfartsby

Til gengæld udviklede Roskilde sig til lidt af en rederiby. Flere sejlskibe var nu hjemmehørende i Roskilde, bla. skonnerten "Roskilde", der var ejet af en del købmænd i fællesskab, skonnertbriggen "Ane Kristine", skonnerten "Ora Labora", den store kuf "Kastor" og den tidligere engelske trawler "Wild Rose".

Havnen var nu et livligt sted med flere værtshuse, hvor sømænd, fiskere, havnearbejdere og andre tilløbere kunne slukke tørsten og forlyste sig med alt, hvad der dengang hørte søens folk til.

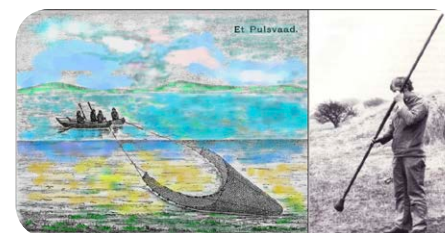
Et foto af havnen 1910 – fra et af Flensborgs mange postkort, fotograferet af Hude

Fiskerne og "jydeslaget" – dengang vi roede jyderne ud...

Som nævnt måtte bjergboerne for en stor dels vedkommende klare sig med fiskeriet, og det var med de eksisterende fangstmetoder ikke særligt indbringende.

Der skete imidlertid det i 1871, at der ankom nogle større fartøjer med en masse fiskere og joller ombord og ankrede op ved Gershøj.

Det var jyske fiskere, der boede i skibene, mens de bedrev en upopulær form for fiskeri, nemlig pulsvod-fiskeri i Roskilde Fjord.

Pulsvod og pulskølle (foto: Limfjordsmuseet)

En pulskølle er en lang stang med en trompetfomet, udhulet ende, som man slår lodret ned gennem vando-verfladen med.

Braget skræmmer fiskene, så de svømmer ind i nettet, voddet, der danner et stort U mellem to både.

Det var en mere effektiv fiskemetode, men fiskerne i Sydfjorden opfattede den som skadelig for fiskebestanden – og derudover var det jo også fremmede, der kom og tog deres fisk!

Der kom også store tyske skibe, der skulle transportere fangsten til Tyskland.

Den fremmede invasion satte alle Sydfjordens fiskere i højeste alarmberedskab. En samlet aktion blev organiseret. 60-70 fiskere kaprede jydernes joller og skibe og roede dem op nord for flydebroen ved Frederikssund, hvor de blev ankret op. Fiskerne fejrede sejren hos havnefogeden i Frederikssund.

Jyderne anlagde nu retssag mod fjordfiskerne - den endte med et forlig, hvor fjordfiskerne skulle betale et meget højt pengebeløb i bøde for deres selvtægt.

Det fik kommandør Wilde - den ovenfor nævnte kendte Roskilde-personlighed og dampskibsentusiast - til at sætte en indsamling i gang i solidaritet med fjordfiskerne, men ingen ved med sikkerhed, om fiskerne blev holdt helt skadesløse.

Siden blev begivenheden omtalt som "dengang vi roede jyderne ud" eller bare: "Jydeslaget".

Og allerede året efter begyndte fjordfiskerne selv at fiske med pulsvod - det blev den nye metode her (selvom den havde været kendt og endda forbudt i Limfjorden helt tilbage fra 1500-tallet), og den gjorde fiskeriet væsentligt mere indbringende for Roskilde-fiskerne.

Siden blev pulsfiskeriet ulovliggjort - det er nemlig skadeligt for fiskeynglen - men ligesom at tisse i bukserne gav det i første omgang fordel og sidenhen problemer.

I slutningen af århundredet gik fiskerne dog over til drivvod, der var endnu mere effektivt, men mindre skadeligt for fiskeynglen.

Men Roskilde havn og Bjergets fiskere - og andre fiskere fra Sydfjorden - fik altså meget mere gang i den og iværksatte efterhånden en "eksport" til København. Nu kunne toget jo hurtigt fragte friske fisk ind til salg i hovedstaden, så både fiskerne og havnen øgede deres indtægter yderligere.

Hovedfangsterne var ål, "Roskildeflynder" (skrubber), hornfisk, sild og rejer.

Mere om miraklernes tid for Roskilde havn

Den store nye æra for havnen havde godt nok sin tid - den tekniske og økonomiske udvikling skulle komme til at forandre havnens funktioner gennem en lang årrække - men der kom masser af udvikling og nytænkning til gennem de næste 100 år. Det skal vi høre mere om i de næste afsnit.

Kilder:

Færefarten på Roskilde Fjord, af Etnologigruppen v/ Ole Jørgensen, i: ROMU 1984-85

Lotte Fangs optegnelser fra lokalaviserne

Årbøger fra Historisk Samfund for Roskilde Amt

Limfjordsmuseet m.m.fl.

Af Pia Kloster, formand for Jazz Days og Roskilde TV

Jazzfestival 2022

Vi glæder os helt utroligt til at afholde jazzfestival 3. weekend i juni - nærmere bestemt 16-19 juni. Og i år flytter vi naturligvis tilbage til vores hyggelige telt på havnen.

I får 4 dages herlig musik - og endda ganske gratis.

Når vi kan gøre det gratis skyldes det kultur støtte fra Roskilde Kommune, vores flinke sponsorer samt medlemsindtægterne.

Og her kommer en opfordring: Meld dig ind i vores jazzforening - så bidrager du til, at vi hvert år kan afholde nogle dejlige jazzdage med gratis adgang!

Du melder dig ind via vores [hjemmeside](#).

Har du en god TV-historie?

Roskilde TV er vores lokale TV-station.

Vi sender nyheder og reportager om begivenheder og personer i Roskilde og omegn.

Udsendelserne ligger på vores [YouTube kanal](#).

Vi laver både studie- og udendørsoptagelser, så hvis du har en god historie, som du vil dele med andre, er du velkommen til at kontakte os.

Det kan du gøre enten ved at udfylde [kontaktformularen](#) på vores hjemmeside eller sende en mail til info@roskildevtv.dk

Af Nynne Sørgaard, journalist | Cand.scient

Nationalpark får grønt lys til at kaste 100.000 sten i Roskilde Fjord

Arkæologer fra Vikingeskibsmuseet i Roskilde har undersøgt fjordbunden på tre lokaliteter – og frikendt den for fortidsminder. Det betyder, at Nationalpark Skjoldungernes Land kan etablere tre stenrev.

Siden stenalderen har der levet mennesker ved Roskilde Fjord. Her har de fisket, plukket østers og bearbejdet flint til redskaber.

Mange af stenalderens bopladser var placeret helt ude ved vandkanten, hvor der var nem adgang til fjordens

spisekammer. I den tidlige stenalder var fjorden dog væsentligt mindre end i dag, og senere tiders havniveaustigninger gør, at spor efter fortidens bopladser oftest skal findes under vand.

Det fortæller arkæolog og museumsinspektør Andreas Kallmeyer Bloch fra Vikingeskibsmuseet i Roskilde. Sammen med kolleger fra museet var han i august ude at dykke ved tre lokaliteter i fjorden – nærmere bestemt de tre lokaliteter, hvor Nationalpark Skjoldungernes Land ønsker at placere nye stenrev.

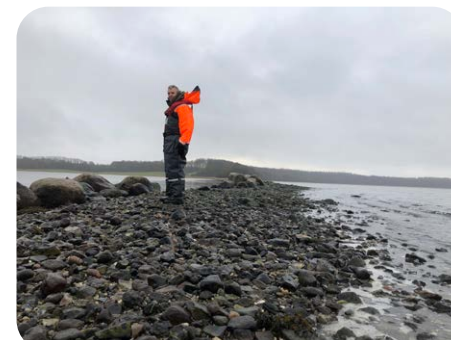
Stenrev gavner fjordens liv

Stenrev er havets oaser. Her finder man et særligt rigt plante- og dyreliv. Makroalger hæfter på stenene og danner store tangskove. Muslinger, snegle og børsteorme trives på og under stenene, havørred kan gemme sig bag sten og tang, og revene er et opvækstområde for en masse fiskeyngel.

I Nationalpark Skjoldungernes Land har man længe arbejdet for at genetablere nogle af de stenrev, der fandtes i fjorden før stenfiskeriet for alvor satte ind i slutningen af 1800-tallet. Der findes stadig mange sten i Roskilde Fjord, men ingen eller kun få egentlige stenrev.

I samarbejde med Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE), Danmarks Geologiske Undersøgelser (GEUS) og DTU Aqua har nationalparken allerede fået foretaget flere forundersøgelser. Fx har man undersøgt, hvor fjordbunden kan bære et stenrev, hvor man ikke generer sejlende, og hvor man ikke ødelægger eksisterende, vigtige levesteder.

På den baggrund blev tre lokaliteter udpeget som velegnede til nye stenrev: Nørrerev ved Gershøj, Ægholm sydøst for spidsen af Skuldelevhalvøen og lige vest for Veddelev.

Thomas Vestergaard ved Nørrerev, Roskilde Fjord 2020. Fotograf: Niels Winther

Sten kan ødelægge fortidsminder

I alt skal der kastes op til 100.000 sten ned på fjordbunden – svarende til 9.000 tons. En sådan manøvre kan udviske spor fra de stenalderbopladser, der potentielt ligger gemt dernede. Derfor var en arkæologisk undersøgelse afgørende for at få Slots- og Kulturstyrelsens blåstempling af projektet.

Ifølge arkæolog Andreas Kallmeyer Bloch var opgaven lidt anderledes end de opgaver, der normalt lander hos Viskeskibsmuseets arkæologer.

”Nationalparken vil lægge noget på havbunden i stedet for at grave ned i den. Derfor skulle vi lave en rekognoscering på overfladen,” fortæller han.

Henover to uger i august var tre arkæologer af sted – én ad gangen var de i vandet iført fuldt dykkerudstyr og viftende med hænderne.

”Vi svømmede hele området igennem og lavede viftehuller i fjordbunden for at nå ned til undergrundsniveauet, for der vil stenalderbopladserne ligge. Vi kiggede efter pilespidser, økser og flintaflslag, som er restprodukterne fra produktionen af de her flintredskaber. Sådanne fund indikerer, at der har ligget en boplads,” fortæller Andreas Kallmeyer Bloch.

Viftehuller blev suppleret med sug, hvis der fremkom oldsager eller når der fx var pludselige fald i fjordbundens undergrund. Det opsamlede materiale kunne derefter sorteres.

Roskilde Fjord rummer mange bopladser

Andreas Kallmeyer Bloch fortæller, at der findes enormt mange bopladser under vandmasserne i Roskilde Fjord – og ved Veddelev fandt arkæologerne da også flere spor.

”Ved Veddelev var der klar indikation af, at der er bopladser i området, da vi fandt en del flintaflslag. Men samtidigt er det, vi har fundet, ret patineret (hvidfarvet af at have ligget i iltet vand og ikke iltfrit under sandet).

Det vil sige, at det er flyttet rundt af strøm og bølger. Inden for det område, hvor revet skulle laves ved Veddelev, er der ingen indikation for, at der har været en boplads. Den vil være i området, men hvor ved vi ikke,” siger Andreas Kallmeyer Bloch.

Det er nationalparkens ønske at etablere et formidlingsrev ved Veddelev, det vil sige et rev tæt ved kysten og på lavt vand, hvor badende kan iføre sig snorkel og dykkerbriller og følge med i livets udvikling omkring et stenrev.

Ved Nørrerev og Ægholm er der særligt gode betingelser for, at nye stenrev vil kunne skabe grobund for mere liv og en større biodiversitet. Derfor var det godt nyt, at der heller ikke her var indikationer på stenalderbopladser.

”Ved både Nørrerev og Ægholm var der ingenting. Områderne på lavt vand var helt nedslidte. Det udelukker ikke, at der kan have ligget en boplads på dybere vand, men i så fald ligger der tykke og hårde aflejringer ovenpå, som vil virke beskyttende,” forklarer Andreas Kallmeyer Bloch.

Han tilføjer, at stenrev på disse lokaliteter kan yde en ekstra beskyttelse mod ødelæggelse af potentielle bopladser.

Stenrev i 2022

Efter arkæologernes arbejde blev afsluttet kunne Slots- og Kulturstyrelsen formelt frigive de tre arealer til nationalparkens stenrevsprojekt.

Kystdirektoratet har nu givet tilladelse i forhold til kystbeskyttelsesloven, og pengene til projektet kom på plads ved en politisk aftale mellem Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF, Enhedslisten og Alternativet i sommeren 2020.

Hvornår præcis stenene lander på bunden af Roskilde Fjord er dog endnu uvist, men ambitionen er, at det sker her i 2022.

Der vil blive etableret stenrev ved Nørrerev og Veddelev og – hvis pengene rækker – også ved Ægholm.

For yderligere informationer:
Nationalparkens projektkonsulent
Thomas Vestergaard-Nielsen
Email: thove@nst.dk
Mobil: 93 59 70 53